

BIVAJOČE V SMISLU RESNIČNEGA

1. Aristotel, ki je razložil pomene bivajočega, je ločil med bivajočim v smislu bitnostnega (substancja in bistvene lastnosti) in bivajočim v smislu resničnega, dejansko danega.
2. Pojem je treba pojasniti.
3. Z bistvenostnim ni v takšnem nasprotju, da bi drug drugega izključevala. Narobe, bitnostno ne bi bilo bitnostno, če ne bi bilo tudi nekaj dejansko danega.
Vse, kar je, je bivajoče v smislu resničnega, dejansko danega in samoumevno je, da ne more biti bitnostnega, ki to ne bi bilo...
4. Prej lahko dvomimo, če sploh je kaj drugega od bitnostnega. A zadoščalo bo le nekaj pripomb, da odstranimo ta dvom.

Ko se naš duh ukvarja z motrenjem bitnostnega, oblikuje mnogotere pojme, od katerih so nekateri fikcije, ki jim ne ustreza nič, kakor če na primer izoblikujemo pojem zlate gore ali celo lesene-ga likalnika. Ni zlate gore in absolutno nemogoče je, da bi imeli lesen likalnik. Drugemu delu pa ustreza nekaj, kakor na primer pojmom zlato, gora, leseno, likalnik, če vzamemo vsakega zase: dejansko obstaja nekaj zlatega, kaka gora, nekaj lesenega, likal-nik.

Zdaj pa bi morda menili, da duh, ker se ukvarja z motrenjem bitnostnega, oblikuje te pojme, da bi moral biti vsak od teh pojmov, ki jim dejansko nekaj ustreza, pojem nečesa bitnostnega.

Kaj kmalu pa bomo spoznali, da to nikakor ne drži. Vzemimo naslednji primer: Glede na nas same si izoblikujemo pojem mislečega, ki je v svojem mišljenju usmerjen na neki predmet. Naj bo to predmet A, katerega pojem naj bo tako kakor pojem mislečega pojem nečesa bitnostnega. O tem bitnostnem A bi potlej z vso resnico lahko rekli, da je mišljen od mene, mislečega. Resnično je tako to, da je neko mišljeno A kot

to, da je dejanski A. In lahko neha biti dejanski A, medtem ko bo kot mišljeni A obstajal naprej, vse dotlej, dokler ga misleči misli. Narobe pa bi kot mišljeni A nehal obstajati, če bi ga misleči nehal misliti, čeprav bi kot dejanski A še in še trajal.

Če bi kdo dejal: ravno tedaj, ko ga postavimo nasproti dejanskemu A, lahko spoznamo, da mišljeni A ni nič resničnega in dejanskega, mu moramo odvrniti: Nikakor! Nekaj je zares lahko nekaj resnične-ga in dejanskega, ne da bi bilo to dejanski A. Je dejansko mišljeni A in s tem, ker to pomeni isto, tudi dejanski mišljeni A, ki mu nasproti spet lahko postavimo nekaj drugega kot mišljeni mišljeni A, če nekdo misli, da neki A misli.

Ni mogoče, da bi bilo A-misleče, ne da bi bil mišljeni A in narobe. Zaradi tega pa ne smemo reči, da je A-misleči po njem mišljeni A. Pojma nista identična, marveč korelativna. Nič ne more v dejanskosti ustrezati ničemur, ne da bi nečemu drugemu nekaj ustrezalo v dejanskosti. A le prvo je pojem bitnostnega, ki je učinkovan in učinkuje, drugi pa je pojem nečesa, kar kot spremljajoče bivajoče sonastaja, kolikor je prvo učinkovano in obstaja, dokler prvega ni konec.

Torej ni pravilno, da obstaja le bitnostno, marveč imamo tudi pojme o nečem drugem, katerim v dejanskosti nekaj ustreza, le da moramo ob preučenihi primerih (in isto bomo našli ob vseh drugih) spoznati, da njegovo priznanje ne izreka ničesar, kar ne bi bilo mogoče izreči z ekvivalentnimi na bitnostno nanašajočimi se sodbami.

Sodbi: Obstaja mišljeni A je pač ekvivalentno naslednje: Obstaja A-misleči.

prev. T. Hribar

Opomba: Ta tekst iz leta 1902 je preveden iz knjige: Franz Brentano: *Wahrheit und Evidenz*, Meiner, Leipzig 1930, str. 30-32.